

บทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ The Role of Women and Local Governance of Phetlakorn Sub-District, Nongphai District, Phetchabun Province

ชนัญนันท์ ถิ่นเดิม^{1*} วุฒิพงศ์ บัวซ้อย² ธาณี สุขเกษม²
E-mail: nattehottest@gmail.com

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร 2) เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร 3) เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากรงานวิจัยเชิงปริมาณใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บข้อมูลจากคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลเพชรละคร จำนวน 210 คน ประชากรงานวิจัยเชิงคุณภาพใช้การสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เก็บข้อมูลประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีในตำบลเพชรละคร จำนวน 14 คน และนักสิทธิมนุษยชน 1 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นแบบสัมภาษณ์ร่วมกับการบันทึกภาคสนาม และการสังเกต

ผลการวิจัยพบว่า 1) ภาพรวมพบว่า บทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อยู่ในระดับมีบทบาทมากที่สุด 2) ปัญหาและอุปสรรคของบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อยู่ในระดับน้อย และ 3) แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร ได้แก่ การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การเป็นผู้นำ โดยเฉพาะการพัฒนาและการเมือง การส่งเสริมให้สตรีมีรายได้เพียงพอต่อดำรงชีพ

คำสำคัญ: บทบาทสตรี การปกครองท้องถิ่น ตำบลเพชรละคร

Abstract

The purposes of this study were: 1) to examine the role of women and local governance of Phetlakorn sub-district, 2) to examine problems and obstacles about the role of women and local governance of Phetlakorn sub-district, and 3) to examine problems and obstacles processes about the role of women and local governance of Phetlakorn sub-district, This is a quantitative research and a qualitative research. The population used in this quantitative research use specific sampling was Women's Development Committee in each village consisting of 210 people. The population used in this qualitative research use specific sampling was chairperson of the Women Development Committee in each village consisting of 14 people and a human rights activist on women. The tools used in quantitative research were questionnaires. Data were analyzed by frequency, percentage, mean and standard deviation. The tools used in qualitative research an interview form with field recordings and observations.

The results showed that; 1) Overall, the role of women and local governance of Phetlakorn sub-district had a role highest level, 2) Problems and obstacles about the role of women and local governance of Phetlakorn sub-district were found that women had problems and obstacles low level, 3) Problems and obstacles processes about the role of women and local governance of Phetlakorn sub-district Encouraging women to participate in decision-making and leadership in the process of development and politics and encouraging women to have sufficient income for their livelihood.

Keywords: role of women, local governance, Phetlakorn sub-district

¹ นักศึกษาหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

² อาจารย์ประจำหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์

ความเป็นมาของปัญหา

บทบาทของสตรีในยุคปัจจุบันมักถูกตั้งคำถามเสมอว่าแท้จริงแล้วสตรีในยุคปัจจุบันมีบทบาทมากน้อยเพียงใดในการเข้ามามีบทบาททางด้านสังคม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และวัฒนธรรม หากมองในแง่กลับไปยังอดีตสตรีมักถูกมองว่าเป็น “ช้างเท้าหลัง” ต้องคอยดูแลงานในบ้าน โดยผู้ชายจะเป็น “ช้างเท้าหน้า” คอยหาเงินดูแลครอบครัว ซึ่งไม่สามารถใช้ได้กับสังคมปัจจุบัน เพราะไม่ว่าเพศอะไร กฎหมายได้กำหนดให้มีความเท่าเทียมกันทางสังคม จะเห็นว่าตั้งแต่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้ให้ความคุ้มครองรับรองสิทธิและสร้างหลักประกันรวมถึงกำหนดให้เป็นหน้าที่ของรัฐที่ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และจะต้องส่งเสริมความเสมอภาคระหว่างสตรีและบุรุษ เสริมสร้างและพัฒนาความเป็นปึกแผ่นของครอบครัวและความเข้มแข็งของชุมชน โดยกำหนดให้มีมาตรการและกระบวนการต่างๆ เพื่อจัดอุปสรรคต่างๆ ที่เกิดจากการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิเสรีภาพได้อย่างเท่าเทียมและเสมอภาคกัน

ในสังคมปัจจุบัน พ.ศ. 2564 ถือได้ว่าสตรีมีบทบาทที่สำคัญไม่ว่าจะเป็นระดับท้องถิ่น ระดับจังหวัด ระดับภูมิภาค และรวมไปถึงการพัฒนาในระดับประเทศในแทบทุกด้าน จะเห็นได้ว่าสตรีเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญและเป็นผู้อยู่เบื้องหลังการพัฒนาและตัดสินใจหลายเรื่อง เห็นเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้นโดยพบได้จากการที่สตรีได้รับตำแหน่งสำคัญต่างๆ เช่น ผู้ใหญ่บ้าน กำนัน นายกองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล ปลัดอำเภอ ผู้ว่าราชการจังหวัด สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา นายกรัฐมนตรี ซึ่งแสดงให้เห็นถึงการที่สตรีถูกยอมรับให้เข้ามามีบทบาทในการบริหารงานทัดเทียมกับบุรุษมากยิ่งขึ้น มีสิทธิในการแสดงความสามารถ อีกทั้งยังได้รับโอกาสทางการศึกษา จึงทำให้สตรีมีบทบาทมากยิ่งขึ้น ทำให้สตรีสามารถดำรงตำแหน่งทางการเมืองและทางราชการมากยิ่งขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเวทีการเมืองในระดับท้องถิ่น (กองการเลือกตั้ง กรมการปกครอง. 2549)

ผู้วิจัยจึงมีคำถาม คือ อยากทราบว่าบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างไร และอยากทราบว่าปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์เป็นอย่างไร และอยากทราบว่าแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นอย่างไร โดยทำการวิจัยในพื้นที่ตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เนื่องจากบทบาทของสตรีค่อนข้างมีบทบาทในพื้นที่ตำบลเพชรละคร ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม วัฒนธรรม การเมืองการปกครอง การพัฒนาในทุกมิติ อีกทั้งคณะกรรมการพัฒนาสตรีตำบลเพชรละครมีความเข้มแข็ง และค่อนข้างมีบทบาทในการขับเคลื่อนงานในตำบลเพชรละคร หากศึกษาวิจัยเรื่องนี้จะทำให้เกิดประโยชน์และทราบถึงว่า บทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครมีความสำคัญ และบทบาทมากน้อยเพียงใด

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาที่ได้กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงได้ทำวิจัยเรื่อง “บทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์” ขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
2. เพื่อศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นใน ตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์
3. เพื่อศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประเภทของการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นงานวิจัยเชิงปริมาณ และงานวิจัยเชิงคุณภาพ

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

2.1 ประชากร

2.1.1 การวิจัยเชิงปริมาณ ประชากร คือ คณะกรรมการพัฒนาบทบาทสตรีตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 210 คน

2.1.2 การวิจัยเชิงคุณภาพ ประชากร คือ ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีแต่ละหมู่บ้านของตำบลเพชรละคร จำนวน 14 คน และ นักสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับสตรี 1 คน

2.2 กลุ่มตัวอย่าง

2.2.1 กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาเก็บข้อมูลแบบ (Household surveys) จากคณะกรรมการพัฒนาสตรีแต่ละหมู่บ้าน ในตำบลเพชรละคร จำนวน 210 คน

2.2.2 กลุ่มตัวอย่างของการศึกษาเชิงคุณภาพ คือ ผู้ศึกษาได้มาซึ่งผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informants) ตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ (Expert Choice) และตามความคิดเห็นของผู้ศึกษาโดยผู้ให้ข้อมูลภาคสนามในการเก็บข้อมูล คือ ประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีแต่ละหมู่บ้านของตำบลเพชรละคร จำนวน 14 คน และนักสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับสตรี 1 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

3.1 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ดังนี้

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ส่วนที่ 2 แบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ดังนี้

ตอนที่ 2.1 คำถามเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 2.2 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตอนที่ 2.3 คำถามเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ส่วนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ คือ แบบสัมภาษณ์ร่วมกับการบันทึกภาคสนาม และการสังเกต

4. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4.1 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณ ผู้ศึกษาใช้แบบสอบถามจำนวน 210 ชุด เก็บข้อมูลภาคสนามกับคณะกรรมการพัฒนาสตรีแต่ละหมู่บ้านในตำบลเพชรละคร ได้รับแบบสอบถามกลับมาจำนวน 210 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 เปอร์เซ็นต์

4.2 วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ ผู้ศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์ทำการเก็บข้อมูลจากประธานคณะกรรมการพัฒนาสตรีแต่ละหมู่บ้านในตำบลเพชรละคร และนักสิทธิมนุษยชนเกี่ยวกับสตรี 1 คน ทั้งนี้ผู้ศึกษาได้นัดหมายวัน เวลาและสถานที่สัมภาษณ์ โดยคำนึงถึง วัน เวลาและสถานที่ที่ผู้ให้สัมภาษณ์สะดวก

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้ศึกษาใช้การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปและการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) ในการวิเคราะห์ โดยสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้

5.1 สถิติพรรณนา (Descriptive Statistics) เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยใช้วิเคราะห์กับตัวแปร คือ อายุ สถานภาพ ระดับการศึกษาสูงสุด รายได้เฉลี่ยส่วนตัวต่อเดือน อาชีพ ตำแหน่ง และข้อความคำถามแต่ละข้อในวัตถุประสงค์ของการศึกษา 1-3

5.2 สถิติเชิงวิเคราะห์ (Analysis Statistics) สถิติที่ใช้คือ T – Test และ One way ANOVA โดยคำนึงสำคัญทางสถิติที่ 0.05 เพื่อหาความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาในการทดสอบสมมติฐานทั้ง 3 ข้อ

ทั้งนี้ Contest Analysis ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูลการศึกษาเชิงคุณภาพ

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของประชากร

ผลการศึกษาสรุปได้ว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่อายุ 51 – 60 ปี จำนวน 73 คน ด้านสถานภาพการสมรสส่วนใหญ่ คือ สมรส จำนวน 172 คน ด้านระดับการศึกษาสูงสุดส่วนใหญ่ คือ ประถมศึกษา หรือต่ำกว่า จำนวน 116 คน ด้านรายได้ส่วนตัวเฉลี่ยต่อเดือนส่วนใหญ่ คือ ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 105 คน ด้านอาชีพส่วนใหญ่ คือ อาชีพเกษตรกร จำนวน 148 คน คิด ด้านตำแหน่ง พบว่า ตำแหน่งกรรมการ จำนวน 126 คน

2. ผลการศึกษาบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 1 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

คำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านคิดว่าสตรีมีบทบาทในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับบุตรและคนในครอบครัว	4.26	0.85	มากที่สุด
2. ท่านคิดว่าสตรีมีบทบาทในการดูแล อบรมสั่งสอน ชดเชลา บุตรให้เป็นคนดีของสังคม	4.41	0.88	มากที่สุด
3. ท่านคิดว่าสตรีมีบทบาทกิจกรรมการผลิตสำหรับกิจกรรมในครัวเรือน เป็นผู้หารายได้ อาหาร จั๊บสัตว์ ปลุกผัก รวมถึงการปรุงอาหาร การเก็บรักษาอาหาร	4.19	0.89	มาก
4. ท่านคิดว่าสตรีมีบทบาทในการเสริมรายได้ให้กับครัวเรือน เช่น การทำงานในไร่นา ทำสวน	4.11	0.87	มาก
5. ท่านคิดว่าสตรีมีบทบาทในภาคอุตสาหกรรมเพื่อหารายได้เสริมให้กับครอบครัว เช่น อุตสาหกรรมทำขนม อุตสาหกรรมทอผ้า การทอเสื่ออก การจักสาน	4.02	0.87	มาก
รวม	4.19	0.87	มาก

จากตารางที่ 1 โดยภาพรวมพบว่า บทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ มีบทบาทมากที่สุด ในเรื่องการดูแลครอบครัว การอบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับบุคคลในครัวเรือน อีกทั้งยังมีบทบาทในการหารายได้ให้กับครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นจากการทำไร่ ทำสวน หรือจากอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่นการจักสาน ทำขนม ทอผ้า ทอเสื่ออก เป็นต้น ซึ่งจะเห็นได้จากข้อคำถามเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

สตรีมีบทบาทในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับบุตรและคนในครอบครัว โดยภาพรวมพบว่า บทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับมีบทบาทมากที่สุด ($\bar{X} = 4.26$, S.D. = 0.85)

สตรีมีบทบาทในการดูแล อบรมสั่งสอน ชดเชลา บุตรให้เป็นคนดีของสังคม โดยภาพรวมพบว่า บทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับมีบทบาทมากที่สุด ($\bar{X} = 4.41$, S.D. = 0.88)

สตรีมีบทบาทกิจกรรมการผลิตสำหรับกิจกรรมในครัวเรือน เป็นผู้หารายได้ อาหาร จั๊บสัตว์ ปลุกผัก รวมถึงการปรุงอาหาร การเก็บรักษาอาหาร โดยภาพรวมพบว่า บทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับมีบทบาทมาก ($\bar{X} = 4.19$, S.D.=0.89)

สตรีมีบทบาทในการเสริมรายได้ให้กับครัวเรือน เช่น การทำงานในไร่นา ทำสวน โดยภาพรวมพบว่า บทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับมีบทบาทมาก ($\bar{X} = 4.11$, S.D. = 0.88)

สตรีมีบทบาทในภาคอุตสาหกรรมเพื่อหารายได้เสริมให้กับครอบครัว เช่น อุตสาหกรรมทำขนม อุตสาหกรรมทอผ้า การทอเสื่ออก การจักสาน โดยภาพรวมพบว่า บทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับมีบทบาทมาก ($\bar{X} = 4.02$, S.D. = 0.97)

3. ผลการศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 2 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

คำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ท่านคิดว่าสตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเช่น การซื้อวัตถุดิบ เพื่อประกอบอาหาร	2.41	1.48	น้อย
2. ท่านคิดว่าสตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการเสริมรายได้ให้กับครัวเรือน เช่น ถูกกีดตันการทำงาน	2.24	1.34	น้อย
3. ท่านคิดว่าสตรีมีปัญหาและอุปสรรคในภาคอุตสาหกรรม ถูกกีดตันออกจากอุตสาหกรรมทำขนม อุตสาหกรรมทอผ้า การทอเสื่ออก การจักสาน	2.05	1.29	น้อย
4. ท่านคิดว่าสตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากถูกกีดตันและไม่เชื่อในความสามารถของสตรี	2.40	1.22	น้อย
5. ท่านคิดว่าสตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากถูกกีดตันและไม่เชื่อในความสามารถของสตรี	2.39	1.19	น้อย
รวม	2.29	1.30	น้อย

จากตารางที่ 2 พบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

โดยภาพรวมพบว่า ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับน้อย ไม่ว่าจะเป็นในเรื่องตัดสินใจ ซื้อวัตถุดิบเพื่อประกอบอาหาร การหารายได้เสริมให้กับครอบครัว การวางแผนแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งในเรื่องเหล่านี้บทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร มีค่อนข้างมาก และพบว่าปัญหาและอุปสรรคของบทบาทสตรีอยู่ในระดับน้อย ซึ่งจะเห็นได้จากข้อคำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

สตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเช่น การซื้อวัตถุดิบ เพื่อประกอบอาหาร โดยภาพรวมพบว่า ปัญหาและอุปสรรคบทบาทของสตรีกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับปัญหาและอุปสรรคน้อย ($\bar{X} = 2.41, S.D. = 1.48$)

สตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการหารายได้ให้กับครัวเรือน เช่น ถูกกีดกันการทำงาน โดยภาพรวมพบว่า ปัญหาและอุปสรรคบทบาทของสตรีกับเรื่องดังกล่าว ในระดับปัญหาและอุปสรรคน้อย ($\bar{X} = 2.24, S.D. = 1.34$)

สตรีมีปัญหาและอุปสรรคในภาคอุตสาหกรรม ถูกกีดกันออกจากอุตสาหกรรมทำขนม อุตสาหกรรมทอผ้า การทอเสื่อ การจักสาน โดยภาพรวมพบว่า ปัญหาและอุปสรรคบทบาทของสตรีกับเรื่องดังกล่าว ในระดับปัญหาและอุปสรรคน้อย ($\bar{X} = 2.05, S.D. = 1.29$)

สตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากถูกกีดกันและไม่เชื่อในความสามารถของสตรี โดยภาพรวมพบว่า ปัญหาและอุปสรรคบทบาทของสตรีกับเรื่องดังกล่าว ในระดับปัญหาและอุปสรรคน้อย ($\bar{X} = 2.40, S.D. = 1.22$)

สตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการวางแผนเพื่อแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม เนื่องจากถูกกีดกันและไม่เชื่อในความสามารถของสตรี โดยภาพรวมพบว่า ปัญหาและอุปสรรคบทบาทของสตรีกับเรื่องดังกล่าว ในระดับปัญหาและอุปสรรคน้อย ($\bar{X} = 2.39, S.D. = 1.19$)

4. ผลการศึกษาแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ตารางที่ 3 แสดงค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์

คำถาม	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะกระบวนการ พัฒนาและการเมือง เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรี	4.17	0.97	มาก
2. ท่านคิดว่าควรส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการเป็นผู้นำทางการเมือง เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรี	4.05	0.97	มาก
3. การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครัวเรือนเช่น การซื้อวัตถุดิบ เพื่อประกอบอาหาร เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีการจักสาน	4.08	1.12	มาก
4. การส่งเสริมให้สตรีมีการแสดงบทบาทในชุมชน เช่น การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารงานชุมชน เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรี	4.02	0.98	มาก
5. การส่งเสริมให้สตรีเชื่อมั่นในตนเองและกล้าที่จะออกไปสู่โลกภายนอก เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรี	3.93	1.04	มาก
รวม	4.05	1.01	มาก

จากตารางที่ 3 โดยภาพรวมพบว่า ข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การเป็นผู้นำ โดยเฉพาะการพัฒนาและการเมือง การส่งเสริมให้สตรีมีการแสดงบทบาทในการขับเคลื่อนการบริหารงานชุมชน การส่งเสริมให้สตรีเชื่อมั่นในตนเองและกล้าที่จะออกไปสู่โลกภายนอก การส่งเสริมให้สตรีมีรายได้เพียงพอต่อดำรงชีพ ซึ่งจะเห็นได้จากข้อคำถามเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ดังนี้

การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะกระบวนการ พัฒนาและการเมือง เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรี โดยภาพรวมพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.17, S.D. = 0.97$)

การส่งเสริมการมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการเป็นผู้นำทางการเมือง เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรี โดยภาพรวมพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.05, S.D. = 0.97$)

การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครัวเรือนเช่น การซื้อวัตถุดิบ เพื่อประกอบอาหาร เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีโดยภาพรวมพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.08, S.D. = 1.12$)

การส่งเสริมให้สตรีมีการแสดงบทบาทในชุมชน เช่น การมีส่วนร่วมในการขับเคลื่อนการบริหารงานชุมชนเป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรี โดยภาพรวมพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 4.02, S.D. = 0.98$)

การส่งเสริมให้สตรีเชื่อมั่นในตนเองและกล้าที่จะออกไปสู่โลกภายนอก เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรี โดยภาพรวมพบว่า แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก ($\bar{X} = 3.93, S.D. = 1.04$)

5. ผลการศึกษาเชิงคุณภาพ

5.1 ด้านบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเรื่อง บทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร โปรดอธิบาย พบว่า สตรีในตำบลเพชรละครมีบทบาทมากในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็น บทบาทสตรีในครอบครัวและในชุมชน ในการดูแลอบรมสั่งสอนบุตรหลาน บริหารการเงินในครอบครัว การเกษตร ทำไร่นา การช่วยเหลือดูแลผู้ด้อยโอกาส ยากจน การประชุมในหมู่บ้านสตรีมีบทบาทในการแสดงความคิดเห็น และได้รับการยอมรับในการแสดงความคิดเห็น อีกทั้งสตรีมีบทบาทสำคัญในการเป็นผู้นำชุมชน เช่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ผู้ช่วยผู้ใหญ่บ้าน แพทย์ประจำตำบล สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลอาสาสมัครสาธารณสุข กรรมการหมู่บ้าน กรรมการกองทุนต่างๆ ในหมู่บ้าน เพราะผู้หญิงมีความละเอียด รอบคอบในการทำงาน โดยมากจะเป็นสตรีที่ขับเคลื่อนงานในชุมชน และยังมีบทบาทในการสืบสานอนุรักษ์วัฒนธรรมประเพณี เช่น การฟ้อนรำ การสืบสานประเพณีต่างๆ เช่น ลอยกระทง สงกรานต์ วันสำคัญทางศาสนา การทอเสื่อ จักสาน ทอผ้า เป็นต้น หากมีการประสานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือหน่วยงานต่างๆ สตรีมักจะให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี ไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมใดๆ ทั้งในระดับตำบล และอำเภอ หรือแม้แต่จังหวัด ดังนั้น บทบาทของสตรีจึงมีมาก และมีความเข้มแข็งเป็นอย่างมาก เทียบเท่ากับผู้ชาย

5.2 ผลการศึกษาด้านปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นใน ตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเรื่อง ปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร โปรดอธิบาย พบว่า ปัญหาอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีมีน้อย เพราะสตรีมีความสามัคคี ร่วมมือร่วมใจในการทำงานเพื่อชุมชน มีสิทธิเท่าเทียมกับผู้ชาย แต่โดยมากจะพบปัญหารายได้ไม่เพียงพอ การว่างงาน มีการกีดกันสตรีรุ่นใหม่ที่ยากขึ้นมามีบทบาทในชุมชน การใช้เทคโนโลยี งบประมาณไม่เพียงพอ ไม่มีค่าตอบแทน การบริหารจัดการเวลาในครอบครัวเพื่อให้มีเวลาทำงานในชุมชนมากขึ้น

5.3 ผลการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ในเรื่อง แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอหนองไผ่ จังหวัดเพชรบูรณ์ ตามความคิดเห็นของท่านเป็นอย่างไร โปรดอธิบาย พบว่า แนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร คือ การส่งเสริมให้สตรีมีรายได้อย่างทั่วถึง เพียงพอต่อดำรงชีพ มีอาชีพเสริม ฝึกอาชีพ มีตลาดรองรับ ส่งเสริมให้หน่วยงานเข้ามาสนับสนุนเรื่องงบประมาณให้กับสตรี หากสตรีมีงบประมาณในการขับเคลื่อนงานต่างๆ ก็จะทำให้มีบทบาทมากยิ่งขึ้น จัดกิจกรรมต่างๆ ให้สตรีได้มีกิจกรรมขับเคลื่อนในตำบล การอบรมให้ความรู้เรื่องต่างๆ ให้กับสตรีเพื่อส่งเสริมศักยภาพของสตรี การผลักดันสตรีให้ได้รับการยอมรับจากครอบครัวเพื่อให้สตรีมีโอกาสเข้ามาบริหารงานชุมชน ผลักดันให้สตรีเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน หรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน

อภิปรายผล

1. อภิปรายผลเกี่ยวกับการศึกษาบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอน่องไม่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษาด้านบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอน่องไม่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สตรีมีบทบาทในการดูแล อบรมสั่งสอน ขัดเกลา บุตรให้เป็นคนดีของสังคม โดยภาพรวมพบว่า บทบาทของสตรีในตำบลเพชรละครกับเรื่องดังกล่าว อยู่ในระดับมีบทบาทมากที่สุด สอดคล้องกับงานศึกษาเชิงคุณภาพที่พบว่า บทบาทของสตรีมีมากในเรื่องครอบครัวและชุมชน การดูแล อบรมสั่งสอนบุตรหลาน บริหารการเงินในครอบครัว ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีสตรีนิยมของ สมเกียรติ วันทะนะ (สุริรัตน์ มหาสิงห์, 2542) ในเรื่องบทบาทสตรีในครอบครัวและในชุมชน บทบาทของสตรีมีความสำคัญในการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับบุตรหรือคนในครอบครัว นอกจากนี้สตรียังเป็นผู้บริโภคกลุ่มใหญ่ที่สุด เป็นผู้ที่มีความสนใจในการตัดสินใจเลือกซื้อสินค้า เพื่อตอบสนองความต้องการในครัวเรือน จากบทบาทดังกล่าวนี้จะเห็นได้ว่าสตรีมีบทบาทสูงทั้งในครอบครัวและชุมชน

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าสตรีมีบทบาทในเรื่องการบริหารจัดการครอบครัว ในทุกเรื่อง เช่น การอบรม สั่งสอน เลี้ยงดูบุตรหลานให้เป็นคนดีของสังคม การบริหารการเงินในครัวเรือน การทำอาหาร การดูแลเอาใจใส่ผู้สูงอายุใน ซึ่งในปัจจุบันสตรีเริ่มเข้ามามีบทบาทการบริหารงานภายในชุมชนมากยิ่งขึ้น เพราะสตรีมีความละเอียด รอบคอบ ในการทำงาน และมีความคิดสร้างสรรค์ ทำให้สตรีเข้ามาบทบาทและได้รับการยอมรับในการเข้ามามีส่วนร่วมในด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น สิทธิและเสรีภาพที่ทัดเทียมกับผู้ชาย ไม่มีการแบ่งแยกชายและหญิง อีกทั้งสตรียังมีบทบาทในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการหารายได้เสริมให้กับครอบครัว เช่น การทำขนม การทอผ้า ทอเสื่อ เป็นต้น อีกทั้งยังทำงานได้ตั้งเช่นผู้ชาย เช่น การทำงานในไร่ นา ทำสวน เป็นต้น จึงอาจมองได้ว่า สตรีมีความเชื่อมั่นในตนเองและกล้าที่จะออกไปสู่โลกภายนอก เพื่อหางานทำมากขึ้น กล้าคิด กล้าทำ กล้าแสดงออก จึงทำให้บทบาทของสตรีได้รับการยอมรับและเชื่อในความสามารถของสตรีมากยิ่งขึ้น

2. อภิปรายผลเกี่ยวกับการศึกษาปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอน่องไม่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษาด้านปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอน่องไม่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า สตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจเช่น การซื้อวัตถุดิบ เพื่อประกอบอาหาร อยู่ในระดับปัญหาและอุปสรรคน้อย และสตรีมีปัญหาและอุปสรรคในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ เนื่องจากถูกกีดกันและไม่เชื่อในความสามารถของสตรี ในระดับปัญหาและอุปสรรคน้อย ซึ่งแตกต่างกับแนวคิดปัจจัยส่งเสริมให้สตรีมีบทบาททางการเมืองของ สุภัทรา สิงหลกะ (สถาบันศึกษาบทบาทหญิงชายและพัฒนา, 2545) ในปัจจุบันการพัฒนาท้องถิ่นในระบบการปกครอง ท้องถิ่นสตรีต้องเผชิญปัญหา ดังนี้ ความไม่เสมอภาคทางโอกาสของสตรีในการได้รับบริการด้านเศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการไม่ได้รับส่วนแบ่งหรือผลประโยชน์จากการพัฒนาและทรัพยากรในรูปแบบต่างๆ

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าปัจจุบันสตรียังคงประสบปัญหาในการประกอบอาชีพ เนื่องจากไม่มีเงินทุน อีกทั้งยังไม่มีตลาดรองรับสินค้า จึงเกิดเป็นปัญหาที่ทำให้สตรีมีรายได้ไม่เพียงพอต่อค่าใช้จ่ายในครัวเรือน บางครั้งสตรียังถูกกีดกันจากการทำงาน เพราะไม่เชื่อมั่นในศักยภาพของสตรี ตลอดจนค่าตอบแทนและงบประมาณในการขับเคลื่อนงานสตรีที่ไม่เพียงพอ เพราะยังขาดการสนับสนุน สตรีให้มีบทบาทที่ชัดเจน อีกทั้งการสื่อสารต่างๆ ที่อาจทำให้สตรีไม่เข้าใจ หรือพลาดข้อมูลข่าวสาร ในการขอรับการสนับสนุนงบประมาณที่ชัดเจน ซึ่งการที่สตรีไม่มีงบประมาณนั้น อาจจะทำให้สตรีแสดงออกถึงศักยภาพ ความสามารถได้ไม่เต็มที่เท่าที่ควร

3. อภิปรายผลเกี่ยวกับแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอน่องไม่ จังหวัดเพชรบูรณ์

ผลการศึกษาด้านแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอน่องไม่ จังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจและการเป็นผู้นำ โดยเฉพาะการขึ้นมาเป็นผู้นำชุมชน เป็นแนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคเกี่ยวกับบทบาทของสตรี อยู่ในระดับเห็นด้วยมาก และยังพบว่าการจัดกิจกรรมต่างๆ ให้สตรีได้มีกิจกรรมขับเคลื่อนในตำบล การอบรมให้ความรู้เรื่องต่างๆ ให้กับสตรีเพื่อส่งเสริมศักยภาพของสตรี ผลักดันสตรีให้ได้รับการยอมรับจากครอบครัวเพื่อให้สตรีมีโอกาสเข้ามาบริหารงานชุมชน ผลักดันให้สตรีเข้าร่วมประชุมหมู่บ้าน หรือกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน เป็นการสร้างการยอมรับในบทบาทของสตรีที่ขับเคลื่อนงานชุมชน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของอรพินท์ สฟโชคชัย (2537) ได้เสนอแนวทางการส่งเสริมบทบาทสตรีในการพัฒนา ในระดับชุมชนไว้ดังนี้ คือ บุคลิกของผู้นำสตรีที่ดี คือ กล้าพูดกล้าแสดงออก มีความเสียสละ มีนิสัยดีมีมนุษยสัมพันธ์ ทำงานจริงจัง และเป็นผู้นำที่ชุมชนให้การยอมรับ อีกทั้งยังต้องเป็นคนที่มีกล้าพูด กล้าทำและกล้าตัดสินใจในการพัฒนาในด้านต่างๆ การส่งเสริมกิจกรรมต่างๆ ให้กับสตรี เพื่อผลักดันให้สตรีมีศักยภาพมากขึ้น และสอดคล้องกับผลงานศึกษาของชุดิณณณ์ นัยดี (2558) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตเทศบาล

ตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา พบว่า ข้อเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมบทบาทสตรีทางการเมืองในระดับท้องถิ่น เช่น การปรับเปลี่ยน ค่านิยม การให้ความรู้ กระบวนการให้ความรู้โดยส่วนราชการหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ส่งเสริมสตรีมีความกล้าแสดงออกทางการเมืองในทุกภาคส่วนและทุกเวทีของทางการเมือง

ผู้ศึกษามีความคิดเห็นว่าสตรีควรได้รับการยอมรับและความเชื่อมั่นในศักยภาพของสตรีเพื่อให้สตรีเข้าไปมีบทบาททางสังคมมากยิ่งขึ้น เพราะหากสตรีได้รับการยอมรับจะแสดงให้เห็นถึงการเปิดกว้างทางสังคม และจะทำให้กระบวนการคิดต่างๆ เกิดความหลากหลายมิติมากยิ่งขึ้น บทบาทของสตรี การส่งเสริมแนวทางการแก้ไขปัญหาบทบาทสตรีจะต้องเริ่มต้นจากการพัฒนาตนเองโดยเริ่มต้นจากครอบครัวของตนเองให้มีความเป็นอยู่ที่มีความสุขจึงจะสามารถที่จะพัฒนากลุ่ม องค์กร เพื่อที่จะนำไปสู่การพัฒนาตนเองให้เข้าสู่การเป็นผู้นำในเรื่องของการมีส่วนร่วมในการสร้างกระบวนการและกำหนดทิศทางการพัฒนา ซึ่งจะต้องประกอบกับการที่มีสตรีจะต้องมีภาวะผู้นำในเรื่องของการเป็นผู้นำที่ดีในทุกด้าน มีศักยภาพในการพัฒนาไปในทิศทางที่ดีขึ้นตามลำดับ เพราะในปัจจุบันนี้สตรีไม่ได้ขาดโอกาสในการพัฒนา ไม่ได้ถูกเอารัดเอาเปรียบ ดังนั้นสตรีควรจะมีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้มแข็งให้เป็นชุมชนในการสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีประสิทธิภาพเท่าเทียมกับบุรุษในสังคมและไม่จำเป็นที่สตรีจะต้องเป็นช้างเท้าหลังตลอดไป

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนงนุช จังหวัดเพชรบูรณ์ ทำให้ทราบว่าบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อยู่ในระดับมีบทบาทมากที่สุด โดยพบว่าในเรื่องการดูแลครอบครัว การอบรมสั่งสอนบุตรให้เป็นคนดี การถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับบุคคลในครัวเรือน อีกทั้งยังมีบทบาทในการหารายได้ให้กับครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นจากการทำไร่ ทำสวน หรือจากอุตสาหกรรมในครัวเรือน เช่นการจักสาน ทำขนม ทอผ้า ทอเสื่ออก เป็นต้น แต่ยังไม่พบปัญหาและอุปสรรคบทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนงนุช จังหวัดเพชรบูรณ์ อยู่ในระดับน้อยไม่ว่าจะเป็นในเรื่องตัดสินใจ ซื่อสัตย์สุจริตเพื่อประกอบอาหาร การหารายได้เสริมให้กับครอบครัว การวางแผนแก้ปัญหาสิ่งแวดล้อม และการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ซึ่งในเรื่องเหล่านี้บทบาทของสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร มีค่อนข้างมาก แนวทางการแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของบทบาทสตรีกับการปกครองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนงนุช จังหวัดเพชรบูรณ์ ได้แก่ การส่งเสริมให้สตรีมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจ การเป็นผู้นำ โดยเฉพาะการพัฒนาและการเมือง การส่งเสริมให้สตรีมีการแสดงบทบาทในการขับเคลื่อนการบริหารงานชุมชน การส่งเสริมให้สตรีเชื่อมั่นในตนเองและกล้าที่จะออกไปสู่โลกภายนอก การส่งเสริมให้สตรีมีรายได้อย่างเพียงพอต่อดำรงชีพ เป็นแนวทางแก้ไขปัญหาและอุปสรรคของบทบาทสตรี

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. หน่วยงานต่างๆ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น ควรให้การสนับสนุนสตรีให้มีความรู้ และการส่งเสริมอาชีพให้แก่สตรี เพื่อให้เกิดรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ เนื่องจากปัญหาและอุปสรรคส่วนใหญ่ที่พบ คือ สตรีในพื้นที่รายได้ไม่เพียงพอและต้องการการส่งเสริมอาชีพ และเพื่อให้สตรีได้รับการสนับสนุน ส่งเสริมความรู้ และนำมาพัฒนาพื้นที่ต่อไป

2. องค์กรต่างๆ เช่น กรมการพัฒนาชุมชน และกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ เป็นต้น ควรสนับสนุนค่าตอบแทนให้กับสตรีที่เข้ามามีบทบาทในการขับเคลื่อนงานต่างๆ ในชุมชน อบรมภาวะผู้นำ การกล้าแสดงออกให้สตรีเชื่อมั่นในตนเอง เพื่อเป็นการส่งเสริมผลักดันให้สตรีเข้ามามีบทบาทในด้านต่างๆ มากยิ่งขึ้น

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

ในการทำศึกษารoundต่อไปควรทำการศึกษาเกี่ยวกับบทบาทสตรีกับบทบาทการเป็นผู้นำทางการเมืองท้องถิ่นในตำบลเพชรละคร อำเภอนงนุช จังหวัดเพชรบูรณ์ เป็นการศึกษาเชิงปริมาณ และศึกษาเชิงคุณภาพ เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงปริมาณ คือ แบบสอบถาม และเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเชิงคุณภาพ คือ ตัวผู้ศึกษาเองและแบบสัมภาษณ์ร่วมกับการบันทึกภาคสนาม และการสังเกต และสถิติที่ใช้ คือ สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงวิเคราะห์

เอกสารอ้างอิง

- กองการเลือกตั้ง กรรมการปกครอง. (2549). **หลักการบริหาร**. กรุงเทพฯ : กองการเลือกตั้ง กรรมการปกครอง.
- ชุติมณฑน์ น้อยดี. (2558). **บทบาทสตรีในการมีส่วนร่วมทางการเมืองในเขตเทศบาลตำบลระโนด อำเภอรโนด จังหวัดสงขลา**.
วิทยานิพนธ์ รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สถาบันวิจัยบทบาทหญิงและชาย. (2545). **บทบาทและสถานภาพที่เปลี่ยนแปลง**. (เอกสารอัดสำเนา). กรุงเทพฯ : ม.ป.พ.
- สุธีรัตน์ มหาสิงห์. (2542). **บทบาทสตรีในการจัดการขยะในครัวเรือน : กรณีศึกษาในพื้นที่เขตสุขาภิบาล อำเภोजอมทอง จังหวัด
เชียงใหม่**. การค้นคว้าอิสระ หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต.
- อรพินท์ สฟโชคชัย. (2537). **รายงานสรุปผลการศึกษา โครงการส่งเสริมและการศึกษาศักยภาพสตรีในการมีส่วนร่วมตัดสินใจใน
งานพัฒนาหมู่บ้าน**. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (TDRI).